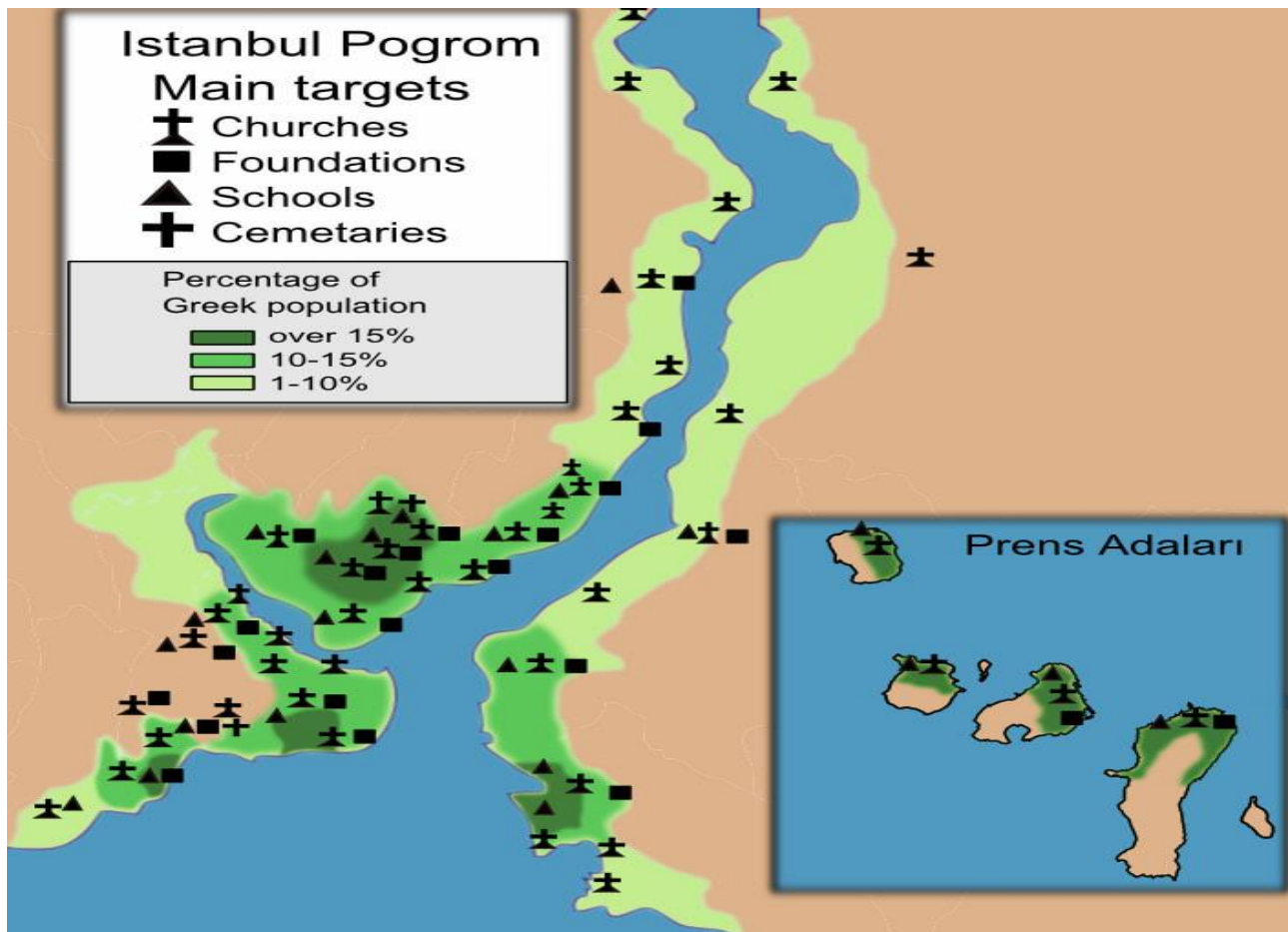

Το Πογκρόμ στην Πόλη το 1955.

Γράφει ο Σωκράτης Πουλής.

“Οι δρόμοι της Πόλης είχαν βουλιάξει από τα ελληνικά υπάρχοντα που πέταξαν οι Τούρκοι. Όλοι αυτοί οι τύποι που μπήκαν στα σπίτια μας, ήταν μαζεμένοι στις γωνιές και μοίραζαν τα «λάφυρα». Έβλεπες αυτούς τους ανθρώπους, με τα κουρελιασμένα ρούχα να φορούν κάτι ακριβό: Ένα χρυσό ρολόι, ολοκαίνουργια παπούτσια, ένα ακριβό καπέλο. Ο Μεντερές, ο Πρωθυπουργός, είχε βγει για επιθεώρηση στους δρόμους και έβλεπες το πλήθος των φανατισμένων Τούρκων να του φωνάζει: «Αφέντη, δεν μας έμειναν ρόπαλα»!” (μαρτυρία: Γιώργος Λεύκαρος)

Το Πογκρόμ του 1955 ήταν ένα συγκλονιστικό γεγονός που σημάδεψε τη νεότερη ιστορία του Ελληνισμού της Κωνσταντινούπολης. Ήταν δε προσχεδιασμένο, όπως αποκαλύφθηκε πριν από μερικά χρόνια από τα Αρχεία του State Department.

Ο Μιχάλης Βασιλειάδης, διευθυντής της εφημερίδας «Απογευματινή» της Κωνσταντινούπολης, αφηγείται ότι την ημέρα των γεγονότων στην αγορά επικρατούσε μια περίεργη κατάσταση, καθώς οι Τούρκοι μαγαζάτορες είχαν προειδοποιήσει τους μουσουλμάνους συναδέλφους τους να κλείσουν τα μαγαζιά, ενώ στους δρόμους κυκλοφορούσαν άγνωστοι τύποι που έκαναν τους πελάτες.

“Ο πατέρας μου ήταν οδοντίατρος και το ιατρείο του ήταν στο σπίτι. Στην πολυκατοικία έμεναν οι ιδιοκτήτες των διαμερισμάτων, μια Αρμένια κυρία και οι άλλοι Ρωμιοί γείτονες. Όταν πλησίασα το σπίτι, ο Αχμέτ εφέντης, ο θυρωρός, με κάλεσε με βιάση. Έκλεισε την πόρτα, πήρε τη σημαία και βγήκε έξω. Εκείνη τη στιγμή άρχισε να έρχεται ένα μεγάλο πλήθος φωνάζοντας. Στο μεταξύ είχε κυκλοφορήσει η εφημερίδα «Εξπρές» (σσ.: η εφημερίδα που δημοσίευε την είδηση για τη βομβιστική ενέργεια και υποκινούσε τον κόσμο να ξεσηκωθεί). Ο κόσμος ξεσηκώθηκε και άρχισε να επιτίθεται δεξιά και αριστερά. Όταν έφτασαν στο σπίτι μας, ο Αχμέτ εφέντης είπε: «Αυτό είναι σπίτι μουσουλμάνων, δεν υπάρχουν Ρωμιοί». Όταν έφυγαν, ο Αχμέτ εφέντης πήρε τη σημαία και τον γκαζμά και τους ακολούθησε για να καταστρέψει τα σπίτια των Ρωμιών και να λεηλατήσει. Αυτός ο άνθρωπος μας έβλεπε ως τους ανθρώπους των οποίων κάνει τα ψώνια, παίρνει το μπαχσίσι τους και όταν μαγειρεύουν φαγητό στο σπίτι, του δίνουν και αυτού. Ενώ οι άλλοι, εκείνοι που δεν γνώριζε, ήταν Ρωμιοί. Του είχε υποβληθεί ότι οι Ρωμιοί ήταν εχθροί. Αν μας έβλεπε με τη ρωμέικη ταυτότητά μας ίσως να μη μας έσωζε”, λέει ο Μιχάλης Βασιλειάδης.

Η ελληνική ομογένεια είχε σημαντική οικονομική ισχύ και κτηματική δύναμη, παρά το βαρύ πλήγμα που υπέστη κατά τις φορολογίες του 1942-1945. Αποτελούσε επομένως σοβαρό οικονομικό παράγοντα σε όλη την Τουρκία. Έτσι το 1955, καθώς το Κυπριακό έγινε πρώτης προτεραιότητας ζήτημα για την Τουρκία, το μοναδικό μέσο που θα μπορούσε η Τουρκία να χρησιμοποιήσει για να πιέσει την Ελλάδα ήταν η ελληνική μειονότητα της Κωνσταντινούπολης, της οποίας τα μέλη ήταν έντιμα και πάντα τηρούσαν τους νόμους χωρίς να δημιουργούν προβλήματα στις αρχές. Το Κυπριακό ωστόσο ήταν μόνο μια αφορμή καθώς ο στόχος του αφανισμού της Ρωμιοσύνης της Πόλης είχε τεθεί από καιρό...

Στις αρχές Αυγούστου του 1955, και ενώ συνεχιζόταν η μάχη για τη διεθνή αναγνώριση του δικαιώματος αυτοδιάθεσης του κυπριακού λαού, η Αγγλία έχει καταστρώσει τα σχέδιά της. Συγκάλεσε στο Λονδίνο τριμερή διάσκεψη για το Κυπριακό με τη συμμετοχή της Αγγλίας, της Ελλάδας και Τουρκίας (!), παρ' όλο που η Τουρκία έχει πουλήσει επ' αμοιβή την Κύπρο στους Άγγλους από το 1878 και έχει αναγνωρίσει, με το άρθρο 20 της Συνθήκης της Λωζάννης, την παραίτηση από οποιοδήποτε δικαίωμά της στη μεγαλόνησο. Η Μ. Βρετανία όμως ήθελε να πετύχει την ενεργό ανάμειξη της Τουρκίας ως βασικού παράγοντα στο Κυπριακό και ο πλέον διπλωματικός τρόπος ήταν η σύγκληση μιας τριμερούς διάσκεψης με τη συμμετοχή και της Τουρκίας. Η Αγγλία, όπως φάνηκε στη συνέχεια, βοήθησε στη διασπορά ψευδών ειδήσεων το καλοκαίρι του 1955 δίνοντας χέρι βοήθειας στην Τουρκία, η οποία έψαχνε αφορμή για να ξυπνήσει την εθνική συνείδηση των Τούρκων, που είχαν βυθιστεί την εποχή εκείνη σε οικονομική κρίση.

Στις 29 Αυγούστου 1955, στο μέγαρο Lancaster House του Λονδίνου, άρχισε η τριμερής διάσκεψη. Μια μέρα νωρίτερα, ο Βρετανός Υπουργός Εξωτερικών Χάρολντ Μακ Μίλαν έστειλε κρυπτογραφημένο μήνυμα στον Τούρκο ομόλογό του, Φατίν Ρουστού Ζορλού, συμβουλεύοντάς τον πως έπρεπε να προχωρήσει σε «εντονότερη δράση» για να αποδειχθεί η τουρκική αποφασιστικότητα στην περιφρούρηση των συμφερόντων της.

Το απόγευμα της 5ης Σεπτεμβρίου ο Τούρκος Υπουργός των Εξωτερικών συγκάλεσε συνέντευξη Τύπου, στην οποία ανακοίνωσε τα εξής: «Η Κυβέρνησή μας έπαψε να ενδιαφέρεται για την παρούσα διάσκεψη. Παύουμε τη συμμετοχή μας. Ο λόγος είναι ότι θεωρούμε απαράδεκτο το ελληνικό αίτημα για αυτοδιάθεση της Κύπρου. Αν η Ελλάδα επιμένει, ας διαλέξει μεταξύ της Κύπρου και της φιλίας μας!»

Η βρετανική διπλωματία εξέγειρε τον τουρκικό φανατισμό και οδήγησε την τουρκική κυβέρνηση και την αντιπολίτευση σε μια ανθελληνική υστερία. Η Κύπρος, που λίγα μόλις χρόνια νωρίτερα ήταν ανύπαρκτη για την Τουρκία, έγινε ξαφνικά το κυρίαρχο θέμα που απασχολούσε τις εξαθλιωμένες λαϊκές μάζες. Η Τουρκία, πάντα με τη βρετανική καθοδήγηση, ξαφνικά γέμισε με παραρτήματα μιας οργάνωσης που έφερε την ονομασία «Η Κύπρος είναι Τουρκική» και ο αρχηγός της οργάνωσης αυτής, ο Χικμέτ Μπιλ, δημοσιο-

γράφος της εφημερίδας Χουριέτ, αναδείχθηκε σε καταπληκτικό «έμπορο» φανατισμού και κιτρινισμού.

Η εφημερίδα του, η Χουριέτ, από 11.000 φύλλα κυκλοφορίας που είχε όταν πρωτοκυκλοφόρησε το 1948, εκτινάχτηκε με μια πύρινη ανθελληνική αρθρογραφία στα 600.000 φύλλα ημερησίως! Το παράδειγμα, όπως ήταν φυσικό, ακολούθησαν και οι υπόλοιπες τουρκικές εφημερίδες που ξεπερνούσαν η μια την άλλη σε παραπληροφόρηση και ανθελληνικές υπερβολές, με αποτέλεσμα να χτίζεται σταδιακά στις λαϊκές μάζες ένα έντονο ανθελληνικό μένος.

Η ενορχηστρωμένη επιδρομή ξεκίνησε «δοκιμαστικά» στις 28 Αυγούστου του 1955, όταν την ώρα της Θείας Λειτουργίας ομάδα 20 Τούρκων, υπό τα βλέμματα της Αστυνομίας, όρμησε και κατέστρεψε τους Ι. Ναούς της Παναγίας Νεοχωρίου και των Ταξιαρχών Στενής. Ο εφιάλτης όμως δεν είχε αρχίσει καν ακόμη. Έπρεπε πρώτα να δοθεί μια σπουδαία παράσταση, να σκηνοθετηθεί ένα ικανό ερέθισμα που θα «δικαιολογούσε» τους δασκαλεμένους «όχλους», να στηθεί μια προβοκάτσια...

Και για αυτό ακριβώς το θέμα επιλέχθηκε η Θεσσαλονίκη, που ανακαλεί στους Τούρκους μνήμες του Μουστάφα Κεμάλ, του αδίστακτου σφαγέα του άμαχου Μικρασιατικού Ελληνισμού! Τα μεσάνυχτα της 5ης προς 6η Σεπτεμβρίου 1955, άρχισε η εφαρμογή ενός σατανικού σχεδίου που απέβλεπε αφ' ενός στο να δείξει τη δήθεν «αγανάκτηση» του τουρκικού λαού για τις ελληνικές θέσεις στο Κυπριακό, και αφ' ετέρου στο να ξεριζώσει, άπαξ και διά παντός, τον εναπομείναντα Ελληνισμό της Κωνσταντινούπολης.

Στον κήπο του σπιτιού που γεννήθηκε, όπως υποστηρίζουν οι Τούρκοι, ο Μουσταφά Κεμάλ, στη Θεσσαλονίκη, τοποθετήθηκε μια βόμβα που δεν προκάλεσε βέβαια καμιά σοβαρή ζημιά, πέρα απ' τα τζάμια μερικών παραθύρων που έσπασαν. Η Ελληνική Αστυνομία έπειτα από ειδοποίηση Ελλήνων περιοίκων εξουδετέρωσε τον μηχανισμό. Οι ρεπόρτερς των τουρκικών εφημερίδων έσπευσαν να καλυψουν την είδηση...

Το Υπουργείο Βορείου Ελλάδας, με ανακοίνωσή του επισήμανε ότι με την πράξη αυτή, που προερχόταν στην πραγματικότητα από Τούρκους προβοκάτορες, προετοιμαζόταν μεγάλη επίθεση εναντίον των Ελλήνων της Τουρκίας.

Τη βόμβα, σύμφωνα με το βούλευμα του Συμβουλίου Πλημμελειοδικών Θεσσαλονίκης, που εκδόθηκε λίγους μήνες μετά τα γεγονότα, στις 17 Δεκεμβρίου 1955, τοποθέτησε ο φύλακας του κτηρίου Χασάν Μεχμέτογλου αφού την παρέλαβε πρώτα από τον φοιτητή Οκτάι Ενγκίν. Με το βούλευμα αυτό, που θυροκολλήθηκε στο Τουρκικό Προξενείο της Θεσσαλονίκης, οι δύο αυτοί Τούρκοι κατονομάζονταν ως αυτουργοί της έκρηξης, ενώ οι δυο πρόξενοι της Τουρκίας στη Θεσσαλονίκη κατηγορούνταν ως οι ηθικοί αυτουργοί. Όλοι παραπέμπονταν να δικαστούν για παράνομη κατοχή εκρηκτικών υλών και για παράβαση των άρθρων του Ποινικού Κώδικα και για διατάραξη των διπλωματικών σχέσεων με ξένη χώρα.

Ο ίδιος ο Τούρκος κλητήρας του Προξενείου τελικά ομολόγησε ότι αυτός τοποθέτησε την βόμβα, την οποία του είχε δώσει ένας Έλληνας μουσουλμάνος πολίτης από την Κομοτηνή, ο Οκτάι Ενγκίν. Την ίδια ημέρα συνελήφθη και ο Οκτάι, ο οποίος ομολόγησε την τρομοκρατική και προβοκατόρική πράξη του. Ο Ενγκίν ήταν φοιτητής και μάλιστα στη Νομική Σχολή του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης! Η ελληνική πολιτεία τον είχε βοηθήσει να εισαχθεί χωρίς εξετάσεις, πλήττοντας και συνταγματικές αρχές, και εκείνος για ανταμοιβή αποφάσισε να συνεργαστεί με την Τουρκία (με έξοδα της οποίας σπούδαζε), σε βάρος της χώρας που τον είχε βοηθήσει σαν ένα ακόμα παιδί της. Ο πατέρας του δε, ήταν δάσκαλος στη Θράκη, στο μουσουλμανικό χωριό Σαλμώνη και υποψήφιος βουλευτής στον Νομό Ροδόπης με το ελληνικό Κόμμα των Φιλελευθέρων (1952).

Ο Οκτάι μετά την ομολογία του αποφυλακίστηκε με εγγύηση 😊 και λίγο αργότερα ο τότε Τούρκος Πρόξενος της Κομοτηνής, Αχμέτ Ουμάρ, τον φυγάδευσε με το αυτοκίνητό του στην Τουρκία, έχοντάς τον κρυμμένο στο πορτ-μπαγκάζ! Το τουρκικό κράτος τον προήγαγε σε υψηλά δημόσια αξιώματα του κρατικού μηχανισμού τιμώντας τον όσο κανέναν άλλον: τον έκανε Γενικό Διευθυντή της Κρατικής Ασφάλειας (!) και αργότερα Νομάρχη στη Νεάπολη Καππαδοκίας! Δυστυχώς, η νέα ελληνική κυβέρνηση, υπό τον Κωνσταντίνο Καραμανλή, δεν προχώρησε τελικά στη δίκη. Έγινε, μάλιστα, και έφεση κατά του βουλεύματος, που έγινε δεκτή από το Εφετείο, το οποίο και διέταξε νέες ανακρίσεις...

Σημειωτέον ότι μόλις τρεις ημέρες πριν το πογκρόμ, η γυναίκα του Τούρκου Προξένου στη Θεσσαλονίκη κάλεσε, στις 3 Σεπτεμβρίου, φωτογρά-

φο για να πάρει μερικές φωτογραφίες του εξωτερικού χώρου του Προξενείου και του παρακείμενου φερόμενου ως σπιτιού του Κεμάλ, που βρίσκεται στον περίβολο του Προξενείου. Στις 6 Σεπτεμβρίου 1955 πήρε μαζί της τις φωτογραφίες για «ενθύμιο» και αναχώρησε για την Τουρκία.

Η συνέχεια του σχεδίου εκτυλίχτηκε στην Κωνσταντινούπολη αλλά και στη Σμύρνη. Έγκλειστοι από τις τουρκικές φυλακές αποφυλακίστηκαν και μαζί με πολλούς άλλους φανατικούς -κάπου 25.000 άτομα- μεταφέρθηκαν ομαδικά στην Κωνσταντινούπολη, έναντι αμοιβής 6 δολαρίων ανά άτομο.

Στις 6 το απόγευμα της 6ης Σεπτεμβρίου άρχισαν να συγκεντρώνονται στην πλατεία Ταξίμ της Κωνσταντινούπολης φοιτητές και πολίτες, μεταξύ των οποίων και αρκετές εκατοντάδες αστυνομικοί με πολιτικά.

Λίγο αργότερα κυκλοφόρησε στο σημείο της συγκέντρωσης το έκτακτο Παράρτημα της εφημερίδας Ισταμπούλ Εξπρές (που από τη μεγάλη ανυπομονησία της έθεσε σε κυκλοφορία την έκτακτη έκδοσή της μισή ώρα πριν από την έκρηξη της βόμβας!) με το προβοκατόρικο, αναληθές και ψεύτικο, χωρίς διασταυρώσεις, δημοσίευμα.

«Καταστράφηκε το σπίτι του πατέρα μας με βόμβα»

έγραφε ο τεράστιος τίτλος της παραπληροφόρησης και το κείμενο περιέγραφε τη (φανταστική) καταστροφή του σπιτιού του Κεμάλ και του Τουρκικού Προξενείου στη Θεσσαλονίκη. Η «είδηση» συνοδευόταν και από φωτογραφίες, που όλως τυχαίως ήταν αυτές που επίσης τυχαίως είχε πάρει τρεις μέρες πριν από την έκρηξη η γυναίκα του προξένου... Μονταρισμένες οι περισσότερες έδειχναν την οικία του Κεμάλ να καίγεται (όμως από την έκρηξη στην πραγματικότητα δεν δημιουργήθηκε καμία πυρκαγιά...).

Σε άλλο εξώφυλλο δημοσίευμα, η εφημερίδα Μιλιέτ στις 6/9/1955 καλούσε τους «πατριώτες Τούρκους» να αναλάβουν δράση κατά των Ελλήνων στην Πόλη! Εξωφρενικό ήταν επίσης το γεγονός ότι το διεθνές πρακτορείο BBC του Λονδίνου ανήγγειλε την έκρηξη μισή ώρα πριν αυτή πραγματοποιηθεί!

Πολύ σύντομα, από τους γύρω δρόμους στους οποίους υπήρχαν σταθμευμένα στρατιωτικά αυτοκίνητα και άλλα τροχοφόρα, άρχισαν να κατεβαίνουν άτομα του τουρκικού υποκόσμου μαζί με Λαζούς, Τσέτες και άτομα άλλων φυλών που είχαν μεταφερθεί στην Κωνσταντινούπολη από τα βάθη της Ανατολής...

Το σύνολο του όχλου εκτιμήθηκε περίπου στα 50.000-100.000 άτομα. Στη συνέχεια, αφού τους μοίρασαν ρόπαλα, ξύλα καθώς και διάφορα άλλα αντικείμενα, όπως μαχαίρια, δοχεία με βενζίνη, αξίνες κ.λπ., δρώντας υπό την καθοδήγηση της παρακρατικής οργάνωσης «η Κύπρος είναι Τουρκική», της οποίας επικεφαλής ήταν ο αρχισυντάκτης της Χουριέτ, και υπό τη διεύθυνση του Τούρκου Υπουργού Εσωτερικών Ναμίκ Γκεντίκ, που συντόνιζε την επιχείρηση από τη Νομαρχία της Κωνσταντινούπολης, ο όχλος άρχισε να διασκορπίζεται σε όλη την Κωνσταντινούπολη.

Ο στόχος ήταν ένας: πρόκληση καταστροφών χωρίς να υπάρξουν ανθρώπινα θύματα.

Το Οικουμενικό Πατριαρχείο αποκλείστηκε από 500 (!) στρατιώτες, με σκοπό την... προστασία του, καθώς και την περιφρούρηση του από τους φανατικούς (!) “πατριώτες” οι οποίοι αντιδρούσαν στις απαιτήσεις των Ελληνοκυπρίων καταστρέφοντας ναούς και βλάπτοντας συμπολίτες τους. Η πρώτη επίσκεψη του όχλου πραγματοποιήθηκε στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας, η οποία πυρπολήθηκε, τα δε χρυσά της σκεύη κλάπηκαν και τα παγκάρια ανοίχτηκαν. Ταυτόχρονα ξεκίνησαν και οι πρώτες καταστροφές σπιτιών και μαγαζιών γύρω από την πλατεία Ταξίμ...

Τα συνθήματα

«Yikin, kirin, gavurdur»

(Σπάστε, γκρεμίστε, είναι γκιαούρης) και

«Kahrolsun gavurlar»

(Ανάθεμα στους γκιαούρηδες)

δονούν την ατμόσφαιρα και ένα μέρος του όχλου κινείται στη λεωφόρο Istiklal, τη Μεγάλη Οδό στο περίφημο Πέραν, η οποία στο ένα χιλιόμετρο της συνολικής διαδρομής της είχε (ως το πιο φημισμένο εμπορικό κέντρο της Πόλης) 700 περίπου μαγαζιά που στη συντριπτική τους πλειονότητα ανήκαν σε Έλληνες.

Από τους πρώτους στόχους που δέχονται την επίθεση του παθιασμένου όχλου ήταν το καφενείο «Επτάλοφος» στην πλατεία Ταξίμ. Τζάμια, τραπέζια, καρέκλες, μπουφέντες γίνονται συντρίμια και η γιγαντιαία επιδρομή αρχίζει. Ακολουθούν εκτεταμένες καταστροφές σε 25 εκκλησίες μέσα σε μια ώρα (!), καταστροφές σπιτιών καθώς και οι πρώτοι ομαδικοί βιασμοί... Για ευνόητους λόγους καταγράφηκαν επισήμως μόνο 200 βιασμοί, αλλά από κύκλους της

ελληνικής μειονότητας υπολογίστηκαν στους 2.000. Τόσες ήταν οι Ελληνίδες -ηλικίας από 6 μέχρι 90 (!) χρονών- που μεταφέρθηκαν στο νοσοκομείο του Βαλουκλή για περίθαλψη... Μερικές από αυτές παραφρόνησαν.

Στο Γενί Σεχίρ, ένα κοριτσάκι επτά χρονών βρέθηκε στο διάβα του τουρκικού όχλου, ο οποίος το περικύκλωσε και το παρέδωσε σε ένα δύσμορφο και σωματώδη αχθοφόρο, με το παρατσούκλι «γορίλας». Το κτήνος αυτό βίασε την ανυπεράσπιστη μικρή Ελληνοπούλα μπροστά σε όλο τον όχλο, που φώναζε ρυθμικά, με αρρωστημένη λύσσα: «Αυτά παθαίνουν οι Γκιαούρηδες». Σε μια άλλη περίπτωση βιάστηκε από Τούρκους μια έγκυος έξι μηνών, μπροστά στα μάτια, μάλιστα, του άντρα της.

Πολλοί ιερείς εξαναγκάστηκαν να υποστούν τη διαδικασία της περιτομής.

Επρόκειτο για έναν οργανωμένο τυφώνα που σάρωσε τα πάντα στο πέρασμά του. Δεκάδες Έλληνες, πολίτες και κληρικοί, κακοποιούνται. Κατάστρέφονται εικόνες, αγιογραφίες και σκεύη ανεκτίμητης ιστορικής και αρχαιολογικής αξίας.

Καταστρέφονται ολοσχερώς και τα 26 ελληνικά σχολεία και οι πίνακες, γραμμένοι με το τελευταίο μάθημα της μέρας, σκορπάνε στους δρόμους. Η Θεολογική Σχολή της Χάλκης, η Μαράσλειος Σχολή, η Μεγάλη του Γένους Σχολή, το Ζάμπειο Παρθεναγωγείο και πολλά ακόμα ελληνικά σχολεία δέχονται την επίθεση του όχλου με απίστευτη μανία.

4.340 ελληνικά καταστήματα καταστρέφονται και λεηλατούνται.

2.600 χριστιανικά σπίτια βρίσκονται στο μάτι του κυκλώνα και παραδίδονται στο μένος και στην πρωτοφανή λύσσα του όχλου.

Ρημάζονται κυριολεκτικά τα γραφεία και τα πιεστήρια και των τριών ελληνικών εφημερίδων της Κωνσταντινούπολης.

21 ελληνικά εργοστάσια καταστρέφονται ολοκληρωτικά. Οι μηχανές και τα εργαλεία αυτών που βρίσκονται στα παράλια του Βοσπόρου, πετιούνται στη θάλασσα.

110 ελληνικά εστιατόρια και ξενοδοχεία καταστρέφονται, λεηλατούνται ή παραδίδονται στις φλόγες.

Οι Πατριαρχικοί Τάφοι και τα σκηνώματα των μεγάλων ευεργετών του Έθνους, που από το 1850 τοποθετούνταν στον αυλόγυρο της Ιεράς Μονής της Ζωοδόχου Πηγής, δέχονται την επίθεση του όχλου που με κανιβαλική μανία

σπάει τους τάφους, ξεθάβει τα οστά των νεκρών και τα σκορπάει στους δρόμους.

Στο Ελληνικό νεκροταφείο του Σισλί μια ομάδα διαδηλωτών επί δύο ολόκληρες ώρες καταστρέφει τάφους και σταυρούς, σκάβει τους πιο πρόσφατους και βγάζει έξω τα πτώματα, μαχαιρώνοντας και κομματιάζοντάς τα. Οι θόρυβοι από τα τζάμια, τα έπιπλα και τα είδη που καταστρέφονταν, οι καπνοί από τις φωτιές στα σπίτια, στα καταστήματα και στις εκκλησίες, οι αλαλαγμοί και τα συνθήματα του όχλου, οι κραυγές απελπισίας, ο τρόμος και ο πανικός των θυμάτων της επιδρομής, οι βιασμοί, οι δεκάδες των θανάτων αθώων θυμάτων δημιουργούν μια άλλη Νύχτα των Κρυστάλλων, μια τρίτη άλωση της Κωνσταντινούπολης.

Στην Ιερά Μονή της Ζωοδόχου Πηγής, γνωστή ως «Βαλουκλιώτισσα», οι αστυνομικοί και ο νυχτοφύλακας που υποτίθεται ότι τη φύλαγαν, καθοδηγούν τον όχλο στην καταστροφή και στη λεηλασία του ιστορικού μοναστηριού. Ο 90χρονος μοναχός Χρύσανθος Μαντάς βρίσκει τραγικό θάνατο στις φλόγες της φωτιάς που άναψαν για να τον κάψουν. Ο 60χρονος ηγούμενος επίσκοπος Παμφιλίου Γεράσιμος βασανίζεται και τραυματίζεται βαριά στο κεφάλι. Στα Θεραπειά, η Μητρόπολη Θεραπειών-Δέρκων παραδίδεται στις φλόγες μαζί με τη σπάνια και ανεκτίμητης αξίας βιβλιοθήκη της.

Στο Μέγα Ρεύμα βρίσκεται το σπίτι του Μητροπολίτη Ηλιούπολης Γεννάδιου, ο οποίος είναι ό,τι καλύτερο έχει να επιδείξει το Φανάρι: κοινωνιολόγος, ιστορικός, θεολόγος και πολυγραφότατος, μια πνευματική προσωπικότητα που μιλάει 7 γλώσσες και ακτινοβολεί όχι μόνο στον ελληνισμό της Πόλης αλλά σ' ολόκληρο τον χριστιανισμό όπου κι αν βρίσκεται. Γι' αυτήν ακριβώς την αξία του ο Γεννάδιος είναι προκαθορισμένος στόχος. Ο όχλος μπαίνει στο σπίτι του και όταν τον εντοπίζει στον επάνω όροφο, τον κακοποιεί βάνουσα και τον ρίχνει απ' τις σκάλες μέχρι, κουτρουβαλώντας, να βρεθεί στο ισόγειο. Ο όχλος καταστρέφει με μανία ό,τι υπάρχει μέσα στο σπίτι μαζί με την πλούσια βιβλιοθήκη που είχε δημιουργήσει ο Μητροπολίτης. Στη συνέχεια τον σέρνουν στο δρόμο συνεχίζοντας την κακοποίησή του ώσπου τον εγκαταλείπουν αναίσθητο. Ο Ηλιουπόλεως Γεννάδιος πεθαίνει λίγα εικοσιτετράωρα μετά τα γεγονότα, έχοντας ήδη, όπως λέγεται, παραφρονήσει. Πολλοί ιερείς γυμνώθηκαν και διαπομπεύτηκαν στους δρόμους, πιεζόμενοι να φωνάξουν πως «η Κύπρος είναι τουρκική».

Ο ΑΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΩΝ.

Στο πογκρόμ του Σεπτεμβρίου καταστράφηκαν:

- 2.600 σπίτια, το σύνολο τους στις περιοχές του Βοσπόρου και του Πέρα στην ευρωπαϊκή Κωνσταντινούπολη.
- 4.348 καταστήματα εμπόρων και βιοτεχνών της Πόλης στο σύνολό τους. Τα 2.500 καταστήματα στο Πέραν και στον Γαλατά έγιναν γυαλιά καρφία καθώς και στην ανατολική πλευρά. Το 100% της εμπορικής δύναμης της ομογένειας είχε αφανιστεί.
 - 110 ξενοδοχεία και εστιατόρια (το 90% της ξενοδοχειακής υποδομής της Πόλης), που ανήκαν σε Έλληνες. Τα επόμενα χρόνια παρουσιάστηκε κρίση και στον τουρισμό της Πόλης λόγω έλλειψης καταλυμάτων.
 - 27 φαρμακεία -σε σύνολο 45 όλης της Κωνσταντινούπολης εκείνη την εποχή-.
 - 21 εργοστάσια -σε σύνολο 50-, που ανήκαν σε ομογενείς επιχειρηματίες.
 - 73 εκκλησίες, που βρέθηκαν στο έλεος του «όχλου» (σε σύνολο 85 εκκλησιών). Από αυτές οι 25 κήκαν και πυρπολήθηκαν και οι υπόλοιπες υπέστησαν σοβαρές ζημιές. Μέσα σε 10 χρόνια επουλώθηκαν όλες οι ζημιές στις περισσότερες εκκλησίες, ενώ μετά από 15 χρόνια επισκευάστηκαν οι 20 καμένες εκκλησίες με τη βοήθεια του Οικουμενικού Πατριαρχείου.
 - 35 σχολεία, τα 5 Γυμνάσια-Λύκεια, η Σχολή της Χάλκης καθώς και όλα τα δημοτικά σχολεία της Ομογένειας υπέστησαν τεράστιες ζημιές.
 - 3 εφημερίδες καταστράφηκαν -σε σύνολο 5-, κατασχέθηκαν μηχανήματα καθώς και υλικό. Απαγορεύτηκε η κυκλοφορία των εφημερίδων αυτών και οι ιδιοκτήτες τους απελάθηκαν από τη χώρα χαρακτηριζόμενοι ως δημόσιοι κίνδυνοι για την εθνική ασφάλεια.
 - Και τα 5 αθλητικά σωματεία που είχε ο ελληνισμός της Πόλης εν λειτουργία την περίοδο 1955-1956 καταστράφηκαν.
 - Από τους 130.000 Έλληνες που ζούσαν στην Κωνσταντινούπολη εκείνο τον Σεπτέμβριο, από τα γεγονότα επηρεάστηκαν περίπου 110.000 άνθρωποι, οι οποίοι, αφού έχασαν δουλειές, σπίτια κ.λπ., αποφάσισαν σταδιακά να εγκαταλείψουν την Πόλη... Περισσότεροι από 8.500 ομογενείς που δεν είχαν πλέον ούτε μια στέγη για να αποταβηχτούν, αναγκάστηκαν να εγκαταλείψουν την Τουρκία άμεσα.

Χρονολόγιο γεγονότων:**5/9/1955.**

12.30 μμ: Τοποθετείται εκρηκτικός μηχανισμός στο προαύλιο του σπιτιού όπου υποστηρίζεται ότι γεννήθηκε ο Μουσταφά Κεμάλ στη Θεσσαλονίκη. Η Ελληνική Αστυνομία έπειτα από ειδοποίηση Ελλήνων περιοίκων εξουδετερώνει τον μηχανισμό, ενώ ρεπόρτερ τουρκικών εφημερίδων καλύπτουν εκτενώς την είδηση.

18.00 μμ: Αναχωρεί από τη Θεσσαλονίκη η γυναίκα του Τούρκου προξένου. Συλλαμβάνεται ο φοιτητής Οκτάι Ενγκίν, γιος σκληροπυρηνικού μουσουλμάνου και τέως Βουλευτή της Ξάνθης.

6/9/1955.

09.00 πμ: Η πρωινή έκδοση της εφημερίδας Istanbul Express αναφέρει ότι το σπίτι του ιδρυτή της Τουρκικής Δημοκρατίας έχει πυρποληθεί (!) από φανατικούς Έλληνες... φυσικά η εφημερίδα κυκλοφόρησε γρήγορα σε όλη τη χώρα.

10.00 πμ: Μεταφορά Τούρκων από περιοχές της Άγκυρας και της Ανατολίας με πούλμαν και αμάξια. Ανοίγουν οι δρόμοι όλης της χώρας. Έγκλειστοι αποφυλακίζονται και φανατικοί -κάπου 25.000 άτομα- μεταφέρονται ομαδικά στην Κωνσταντινούπολη με σκοπό την καταστροφή κτηρίων και περιουσιών που ανήκαν στην Ελληνική Ομογένεια.

18.00 μμ: Εκκίνηση πορείας φοιτητών από την πλατεία Ταξίμ. Πρώτη στάση στην εκκλησία της Αγίας Τριάδας, η οποία πυρπολήθηκε, τα δε χρυσά της σκεύη κλάπηκαν και τα παγκάρια ανοίχτηκαν από τους φανατικούς. Παράλληλα συμβαίνουν και οι πρώτες καταστροφές σπιτιών και μαγαζιών γύρω από την πλατεία Ταξίμ.

19.30 μμ: Εκτεταμένες καταστροφές σε 25 εκκλησίες μέσα σε μια ώρα (!). Καταστροφές σπιτιών καθώς και οι πρώτοι ομαδικοί βιασμοί.

22.00 μμ: Αποκλείεται το Οικουμενικό Πατριαρχείο από τον Τουρκικό Στρατό. Ο Οικουμενικός Πατριάρχης Αθηναγόρας καθώς και 200 άνθρωποι του Οικουμενικού Πατριαρχείου τέθηκαν υπό καθεστώς κράτησης για να μην συμβούν εις βάρος τους έκτροπα...

23.30 μμ: Έχουν συντελεστεί οι περισσότερες καταστροφές. Παντού καπνοί και πυρκαγιές. Μεγάλες οι καταστροφές και στην Ασιατική πλευρά. Εκφοβισμοί των φανατικών Τούρκων κατά Ελλήνων... Η αστυνομία αδρανεύει.

Διεθνές σοκ από τα γεγονότα. Η Νομαρχία Κωνσταντινούπολης έπειτα από τις πρώτες διεθνείς αντιδράσεις αποφασίζει να σταματήσει την επιχείρηση (που η ίδια μαζί συντόνιζε μέχρι τότε μαζί με τον Υπουργό Εσωτερικών).

7/9/1955.

02.30 πμ: Παύση των επιχειρήσεων του φανατικού πλήθους. Διακοπή ρεύματος και φωταερίου.

17.00 μμ: Επίσκεψη του πρωθυπουργού Μεντερές στις περιοχές που έγιναν τα γεγονότα... Συνομιλίες με ομογενείς παράγοντες ως δείγμα «συμπάθειας» του πρωθυπουργού... Εκτενείς αναφορές από τα διεθνή πρακτορεία.

8/9/1955.

Συνεχείς ανταποκρίσεις για τα γεγονότα... Καταφθάνουν στην Τουρκία οι επίτροποι του Παγκοσμίου Συμβουλίου Εκκλησιών... Γίνονται εκτιμήσεις για τις ζημιές... Η τουρκική πολιτεία τις εκτιμά συνολικά σε 50.000 (!) δολάρια, ενώ οι Ομογενειακοί Σύλλογοι μόνο για τις εκκλησίες ανεφεραν ότι οι ζημιές ανέρχονταν σε 60.000 δολάρια...

Πηγή : <http://www.antibaro.gr/>